

בריטניה

סופו של עולם

„כה מרהיב עיני היה המראה באותו בוקר בחודש מאי של שנת 1910, כאשר תשעה מלכים רכבו בהלוויה אדוארד השביעי מלך בריטניה, עד כי הקהל לבושהשחורים ואי חזיהיה לא יכול היה להתאפק מלהשמיע קריאות של התפעלות. המלכים רכבו על סוסיהם, שלשות שלשות, במדי ארגמן ותכלת, ירוק ואדום. אחריהם באו חמשה יורשי-עצר, ארבעים נסיכים קיסריים ומלכותיים, שבע מלכות, ואוסף של גרורים מיוחדים. ביחד הם ייצגו שבעים מדינות.

הפעמון העמום של בוג בן צילצל תשע פעמים, כאשר יצא מסע הלהלוויה, אך שערן ההיסטוריה הראה שעתידמדינות. שמש ה' עולם הישן שקע בזוהר של תפארת, ומאז לא ניתרה עוד דוגמתו...“

כך מתארת ההיסטוריונית בארברה טוכמן את ההלוויה הגדולה מלפני 54 שנים. היא

נכראל וייגאן (1940)

„אם אייפעס זתיה צרפת בסכנה...“

כתבה תיאור זה בראש ספרה הרן בפרוך מלחמת-העולם הראשונה. כי למחרת-ההל חייה נולד, לדעתה, העולם החדש — עולם המלחמה.

בלתי-נשכחות. כאשר נע, השבוע, מסע-ההלוויה של גדול הבריטים, וינסטון צ'רצ'יל, נכחו פחות מלכים, אך מספר מדינות המיוצגות גדל. איש משתתפי הלווייתו של אדוארד לא יכול היה לחלום כי אייפעס תקום מדינה כמו בריית-המועצות, שדלתה את נציגיה לברית הבריטית, או שגלחיה, ששלחה את הנשיא שווייץ, איש מהם לא יכול היה לחלום כי חברי-העמים הבריטי יכלול אייפעס מדינות עצי-מאיות כמו גאנה ופאקיסטאן.

בהלוויה של אדוארד השתתף פוליטיקאי צעיר ומבריק, שזכה לא מכבר למינוי ממ' שלי רשאון: שר-המסחר וינסטון צ'רצ'יל, בן ה-35. בריית-השבת האחרון, כשיצא איש זה לדרכו באוורשה, הפכה גם להלווייתו לי-סמל של סוף-התקופה.

כל פוטו בהלוויה הזכיר עובדות בלתי נשכחות, פסוקים שיצאו מפיו והפכו חלק מדברי ימי האנושות. קומץ טייסי-הקרב של הקרב על בריטניה, שצעדו במסע, הן כירו את הפסוק בן-האלמחתי: „מעולם בכל מאבקי בני-אנוש, לא חבו כה רבים כה הרבה לכה מעטים.“

כאשר נישא הארון במי התמוה, על גבי ספינה קטנה — מי יכול היה שלא לזכור כי צ'רצ'יל הצעיר דאג בעוד מועד לבניית

* תחילה רצה חיל-האוויר להטיס מעג להלוויה את אחרוני הספיטפיירים וה' האריקאנים שהשתתפו בקרב, אך בדיקות הר-כיחו ששוב אינם בטוחים לשימוש.

אוניות-הענק שהצילו את בריטניה במלחמת-העולם הראשונה, וכי על סיפונה של אוניה אדירה עוד יותר חתם, בימים הקודרים ביותר של מלחמת-העולם השניה, על ה' צ'רטר האטלנטי, שהבטיח את חרויות-האדם לכל איש בעולם?

כאשר חזרו המלכים והנשיאים לארצו-תיים, יכלו להיות בטוחים רק בדבר אחד: הלחית צ'רצ'יל, שלא כמו הלחית אדוארד, לא תיזכר כהקדמה למלחמת-עולם. כי לעולם לא תראה עוד האנושות מלחמה שתידמה לשתי מלחמות-העולם הנוראות, בהן זכה וינסטון צ'רצ'יל לתהילת עולמים.

עצת הקיסר

ארונו של צ'רצ'יל נמשך לאורך מסלול ההלחיה על-ידי צוות של חלצים המל-כותי. כמו כל מסורת בריטית, נעוצה גם זו במאורע מסויים.

בעת הלחית המלכה ויקטוריה, בשנת 1901, ניתקה לפתע מרכבת הארון מן הסר-סיים. הכל עמדו אובדי-עצות. רק לקיסר הגרמני, וילהלם השני, היתה עצת. הוא הצביע על המלחים שהיו פזורים לאורך המסלול, ואמר: „מדוע לא תרכיבו צוות מהם, והם ימשכו את הארון?“

העצה נתקבלה, והארון הגיע בשלום. ה' מלך החדש, אדוארד השביעי, העניק לחיל-הים את הזכות למשוך להבא את הארונות בכל ההלחיות הממלכתיות, כאות-הוקרה על התושיה.

צרפת

קול מן העבר

„מה, הוא היה עדיין חי?“ שאלו הקשי-שים. הצעירים אף לא שאלו. מעולם לא שמעו כלל את שם הגנרל מקסיס וייגאן. ואין תימה בכך. אם צ'רצ'יל בן ה-90 היה זקן, הרי וייגאן, שחגג ערב מותו את יום-הולדתו ה-98, היה ישיש מופלג. הוא נולד בימי האימפריה של נאפוליון השלישי.

בעבר היה שמו מעורר יראת-כבוד. „אם אייפעס תהיה צרפת בסכנה, אמר המרשאל פריגאן פוש, „קראו לוייגאן!“

פוש הכיר את וייגאן היטב. כי וייגאן היה ראש-מטהו, כאשר כיהן הוא כמזכיר העליון של בנות-הברית במלחמת-העולם הראשונה. היה לוייגאן חלק רב בנצחון הסופי שהביא לכניעת הגרמנים.

אחרי המלחמה שוגר וייגאן לפולין, כדי לעזור למדינה החדשה במלחמתה בברית-המועצות. הוא השתתף בעיצוב תוכניותיו של המרשאל פילטוסקי הפולני, שעשה שה-צבא האדום התקרר לשערי ורשה, ושוב ניצח וייגאן: הסובייטים הובסו, והגבול ה' פולני זו מרחק רב מזרחה.

האיש ש'ראש. בשנת 1935 פרש וייגאן מן השרות מסעמי גיל. אך כשפרצה מלחמת-העולם השניה, נמסר לו תפקיד המפקד הראשי במזרח הים התיכון, שכלל את סוריה ולבנון.

בקיץ 1940 פרצו הגרמנים את החזית ה' צרפתית, והטאנקים שלהם דהרו לעבר הים האטלנטי. צרפת זכרה את עצתו של פוש, קראו לוייגאן. במשך כמה ימים היריגורל את הגרמנים. הוא נכשל, תבע לחתום על שביתת-נשק.

ידידו של וייגאן, המרשל פטן, הועמד בראש המדינה, וכנע לנאצים. בהדרגה הפך למשרת הגרמנים. אך וייגאן עמד מן הצד. הוא נעצר על-ידי הנאצים, הוחזק שלוש שנים בשבי, אך לא שיתף פעולה עמם.

פושע כמו בן-בדה. אמר הוא, ברא' וין האחרון שנתן בחייו, בשבוע שעבר: „הובסנו. החלטתי שמוטב לבקש מהגרמנים שביתת-נשק. זאת היתה הדרך היחידה למ' נוע את כניסתו של צרפת כולה. חלק מ' שטחנו נשאר חופשי, ושם יכולנו לעשות כמות נפשו.“

דה'גול, שהמשיך במלחמה מעבר לים, מתח בקורת חריפה על וייגאן, טען כי השקפתו בפני ב'1940 היתה פסימית מדי. וייגאן התגונן בפני ב'קורת זו בספר משלו, שנק' רת תוך כדי קריאת זכרונות-המלחמה של גנרל דה'גול.

מאז נשכח האיש. הוא חי לו בדירה קטנה בקירבת שער-הנצחון, העניק את שמו לאירגוני הימין, תבע את העברת עצמותיו של המרשל פטן לבית-הקברות הצבאי של ורדן. „אני סבור כי הגנרל דה'גול יהיה טובלני יותר כלפי זכרו של פטן, שהיה איש גדול מאד. אחרי ככלות הכל, מטיה (המסך בעמוד 8)

מבצע פרסים מיוחד

* עם קנית שופרת משחת שיניים "דנטוליב" יקבל 50ה תמונה צבעונית של כוכב קולנוע * אסוף הנה תמונה ותקבל אלבום מהודר מתנת ביהח"ר "עץ הזית" משחת השיניים "דנטוליב"

לבריות השיניים ולהרשה דעננה

3 טעמים לבחירתך

עוד מוצר איכות של

עץ הזית

יצרני שמן וסבון C. D.

יותר ויותר אנשים עוברים בדיזנגוף יותר ויותר אנשים קונים

רהיטי

סקנדינביה

תל-אביב, רחוב דיזנגוף 146, טל. 231602